

Vanast kaarhallist saab kaasaegne ärikinnisvara

Koostöös Evari Ehituse meistritega saab oma aja ära elanud kaarhallist tänapäevane ja majanduslikus mõttes igati kasutatav tootmis- või laohoone.

Et taaskasutus on moes, meenub sageli väikeste asjade korral – riidetüki või lauajupi uues funktsioonis kasutusele võtmine tundub paljudele elementaarne. Väga suured objektid aga lagunevad ja roostetavad sageli aastaid või isegi aastakümneid, enne kui kellelgi tuleb mõte, et nende kordategemine säästaks maailma hulgast prahist ning võimaldaks objekti uuesti mõistlikult viisil kasutusele võtta. Üheks selliseks teemaks on nõukogu-deaegsed kaarhallid – vanad tuttavad peaaegu kõikjal, kus kunagi on asunud mõni kolhoos, sohvoo või muu kustunud kuulsusega majand. Nüüdseks on kadunud nii ettevõtte, kes nad ehitas, rublad, millega ehituse eest maksti, kui ka kogu kaarhallide ennistamine praktilisus.

Prüghunniku asemel moodne hoone

Nende kaarhallide parim enne on juba kindlasti möödas. Sageli nad roostetavad, ei pea sooja, lasevad vett läbi ja näevad nukrad välja. Selline koloss riivab silma ja tundub majandamise seisukohalt täiesti lootusetu. Ainus lahendus oleks justkui maatasta tegemine, ent sedagi lükkatakse tihti edasi, kuni rahaline seis pisut paraneb. Evari Ehituse juht Rein Kala aga pakub välja alternatiivse lahenduse – teha lagunev kaarhall hoopis korda ja võtta ta uuesti tootmis- või laohoonena kasutusse. Nii saab tabada kaks kärbest ühe hoobiga – ettevõtte saab uue korraliku hoone ning pääseb vana lammutamisest ja äravedamisest.

„Vanu kaarhalli tasub kindlasti korda teha, mitte lammutada. Oleme neid palju korda teinud – ehk siis soojustanud, paigaldanud uue rullmaterjalist katusekatte, pannud uued aknad ja ukseid, korrastand soklid ja otsaseinad,“ selgitab Rein Kala.

Kuigi Evari Ehitus on tuntud eelkõige katusefirmana ja spetsialiseerunud lamekatustele, on kaarhallide renoveerimine selles mõttes igati loogiline – ehituslikult on kogu kaarhall nagu üks suur katus.

Lamekatustena käsitletakse nimelt ka muutuva kaldega rullmaterjalist kattega katuseid, kus katte võib olla 0 kuni 90 kraadi (kuplid, kaared, erikujud) ning katuse ehitamisel kasutatakse lamekatuse ehitamise materjale ja tehnoloogiat.

Rein Kala sõnul on praegu õige aeg hakata planeerima neid katuse ehitamise ja renoveerimisega seotud töid, mis tuleks ette võtta suve teisel poolel või sügisel, et

Kaarhallide renoveerimine

FOTOD: EVARI EHITUS OÜ

tormidele ja sadudele korralike kaarhallide ja katustega vastu astuda.

Renoveerimine säästab raha

Rein Kala kinnitab, et paljud vanemate kortermajade katused vajavad kindlasti renoveerimist. „Reeglina on need ehitatud ajal, kui sooviti, et katus peab kinni pidama vee, kuid tõhusat soojapidavust eesmärgiks ei seatud,“ selgitab ta ja lisab, et vana renoveerimata külma läbi laskev katus tähendab ühistu jaoks ka suuremaid küttesarveid.

„Amortiseerunud, oma aja ära elanud katusega võivad kaasna mitmesugused ebameeldivad üllatused just siis, kui ilmaolud on ekstreemseid ja kohene parandamine väga raske,“ on Evari Ehituse juht kogunud.

Kortermaja rekonstrueerimist planeerides tasub alati vaadata laiemat pilti. Näiteks majale uut ventilatsioonisüsteemi ehitades on mõistlik paigaldada ventilatsioonitorud katusekonstruktsiooni soojustuse sisse, mis eeldab mitme erineva töö korraga tegemist. Samalaadseid kohti, kus töid annab ühitada, raha ja aega kokku hoida, on teisiigi.

Hoone remonti planeerides tuleb soovitud tööd hoolikalt läbi mõelda, tellida projekt, korraldada ehitushange ja seejärel valida parim pakkuja. Rein Kala paneb südamele, et kindlasti ei tohiks ehitajate valida hinna, vaid pakutavate tööde sisu

katava bituumenmaterjali koostis, materjali paksus või kaal, tugikanga materjal ja selle kaal.

Uute lamekatuste ehitamisel on tõusvaks trendiks plastrullmaterjalist kattega katused. Eesti turul kasutatakse põhiliselt PVC-st ehk polüvinüülkloriidist ja tugikangast koosnevat hüdroisolatsiooni- ehk kattematerjali. Selline katus ei vaja eraldi tuulutusüsteemi ja plastrullmaterjali kinnitatakse mehaaniliselt tüübitelgite katusel aluskonstruktsiooni külge.

Rullmaterjali ühenduskohad keevitatakse omavahel kokku elektriliste foonide ehk soojapuhurite abil. Kasutusel on nii keevitusautomaadid kui ka käsifoonid.

Katuse tellimine eeldab usaldust

Katusemeistri valik on tööde planeerimise oluline osa. Kuna katuse eluiga on äärmiselt tähtis, tuleb kasutada kvaliteetseid materjale, korralikke lahendusi ja paigaldusel oma ala asjatundjaid. Ehitusvead tekivad tavaliselt tegijate ebapiisava kvalifikatsiooni tõttu, juhuslikku ja vähetuntud tööjõudu kasutades. Seega uuri valiku tegemisel ehitusfirma tausta kõikvõimalikest allikatest, hindade usaldusväärsust, vaata kodulehte, soovitusi ja arvustusi.

„Alati on soodsam teha töid üks kord ja korralikult, kui lasta mitu korda vigu parandada. On olnud juhuseid, kus vähetuntud tööjõudu kasutades tuleb äsja tehtud katus terveni uuesti ehitada,“ ütleb Rein Kala.

Veidi ettevõtetest

OÜ Evari Ehitus on 1991. aastal loodud ettevõtte, millest on tänaseks kasvanud Lõuna-Eesti juhtiv lamekatuste ehitaja. Ettevõtte peamine tegevusala on uute lamekatuste ehitamine, soojustamine ning olemasolevate lamekatuste parandamine, remonti- ja renoveerimine ja rekonstrueerimine. Samuti tehakse lamekatustele ülevaatusi, hooldust ja hüdroisolatsioonitööd.

OÜ Evari Ehitus teeb koostööd kõigi Eesti suuremate ehitusettevõtetega ja nende kliendid on nii kinnisvara arendajad, ärikinnisvara omanikud, korteriühistud kui ka eramajade omanikud.

Lamekatuste ehitamine nõuab erialaseid teadmisi ja pikaajalist kogemust. Oma ala professionaalide abi kasutades hoiate kokku aega, vahendeid ja saate katusele kindla garanti!

OÜ Evari Ehitus
tel 738 0927, 506 0579
e-post: evari@evari.ee
koduleht: evari.ee

Esimest korda võitis aasta põllumehe tiitlit maheootaja – Airi Külvet Jõgevamaalt.
Foto: Sven Arbet

Aasta põllumees 2023

AIRI KÜLVET

toob orhideed ja rukkiräägud niitudele tagasi

Aasta Põllumees 2023

VÕITJA ♦ Teisipäeval Tallinnas peetud „Aasta põllumehe“ konverentsil andis president Alar Karis kõrge tiitli koos „Külvaja“ kujuga üle looduslähedast majandavale lihavisekasvatajale, Puutsa talu perenaisele Airi Külvetile Jõgevamaalt.

SILJA LÄTTEMÄE
silja.lattemae@maaleht.ee

Täna, see on suur au, olen tõesti väga üllatunud,“ teatas värskelt aasta põllumees Airi Külvet, kui oli õnnesoovid, lillestõlmid, kallistused-tunnustused vastu võtnud. Suurest tähelepanust kogus kange Puutsa talu perenaine end kiiresti. Ta rääkis, et on püüdnud iga aastaga omandada uusi teadmisi, kuidas vähest investeringutega saavutada üha paremaid tulemusi.

„Rõõm on tõdeda, et iga aastaga on Puutsa talu tulemused paremad kui eelmisel aastal. Loomapidamisega kaasnev liigirikkus meie heinamaadel annab hea enesetunde ja signaali, et olen õigel teel,“ ütles aasta põllumees 2023.

Airi Külveti igapäevatöö oma talus arvestab loodusega ja on tõeliselt innustav neile, kes tema tegemistega lähemalt kursis.

Puutsa talus taastatakse üha uusi võssakasvanud looduskaitsealasid. Perenaine tegeleb säästva põllumajanduse, portsjonkarjatamise ja seeläbi muuldade rikastamisega, jagades teadmisi teistele. Ta on õnnelik, et rukkiräägud ja orhideed on tagasi tulnud nendele niitudele, kus ta koos kaasa Tiiduga juba aastaid on mahedalt pidanud lihaveiseid ja katsetanud uusi karjatamisviise.

Viimati mainitud tõi Külvet Eestisse esimesena, et katsetada töu karjatamise tingimusi meie looduses. Nüüd on ta tulemusega rahul, sest portsjonkarjatamine meie karja-

maadel annab wagyü töle samasuguse haruldase marmorliha nagu Jaapanis ja selle eest makstakse kõrget hinda.

Maad kasutab pere 340 ha, mahesöödaks kasvatatakse nisu, hernerst ja tatart.

Teadlase põhjalikkusega teeb Airi Külvet oma karjamaadel üha uusi katseid. Põhja-Ameerika farmerite eeskujul on ta kasutusse võtnud talvitit heinapalli lahtirullimise

Puutsa talus taastatakse üha uusi võssakasvanud looduskaitsealasid.

karjamaadel, nii et sõnnik ja heinaseemned laotuvad maapinnale ühtlasemalt. See meetod on keskkonnasäästlik, nõnda saab rohumaid rikastada külmata.

Vahetas teaduskatted sööda vastu

„Söödaga ma tänava hätta küll ei jää,“ kinnitas värskelt tiitlikandja Airi Külvet. Tal on praegu ühe suurema põllumajandusfirmaga kokkulepe, et teeb neile teadusteest, katsetades lihaveste peal selle firma söödasegu talvikiga, kuna talvikki peetakse üheks uueks perspektiivikaks söödakultuuriks. Vastutasuks saab ta soodsama hinnaga silo osta.

Külvetile on praegu väga südamele lähedane ka PRILA toel läbitud mitmeaastane innovatsioonikastri projekt, kus uuriti rohumaid ja karjatamise mõju rohumadele. Ta on võtnud oma ülesandeks rohumade rikastamise kasulike ja huvitavate seemnete külviga, sest mida rikkalikuma taimeistiku on rohumaa, seda maitsvam ja marmorjam on ka veiste liha. Paraku on palju heinaseemneid Külveti sõnul Eestist peaaegu võimatu saada.

„Kahjuks pole meil huvitavaid seemneid rohumade rikastamiseks eriti saada, neid tuleb välismaalt tellida,“ tõi aasta põllumees esile, et näiteks üks rohumaa parandajaid võiks olla sigur, aga Eestis seda seemneks eriti ei kasvatata.

Airi Külvet on juba aastaid koollitanud teisi tootjaid, tänava pälvit ta MESilt parima lihavisekasvataja tiitli. Ta on MTÜ Liivimaa Lihaveise Üks Asutajaid ja kvaliteedijuht ning on välja töötanud rohumaa-veiste kvaliteedikava. Airi Külvet on valitud Euroopa Liidu võrgustiku BOVINE (veiste innovatsioonivõrgustik) Eesti esindajaks, nii saab ta rahvusvahelisi teadmisi ka kohalike tootjateni tuua.

KONKURSS „AASTA PÖLLUMEEES 2023“ Nominendid

- **LEO HANSEN**, piimakarjakasvatuse, teravilja- ja rapsikasvatuse, OÜ Härjanurme Mõis, Jõgevamaa (esitaja: Maaelu Edendamise Sihtasutus).
- **KAIKO KIRST**, teravilja- ja rapsikasvatuse, Nuudi talu, Saaremaa (esitaja: Maaelu Edendamise Sihtasutus).
- **OLAV KREEN**, teravilja- ja rapsikasvatuse, OÜ Rabaveere Farm, Rabaveere talu, Lääne-Virumaa (esitaja: PÜ Kevili).
- **TRIINU KÖRESSAAR, LAURI KÖRESSAAR**, piimakarjakasvatuse, teraviljakasvatuse, OÜ Tõntso Agro, Valgamaa (esitaja: Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistus).
- **AIRI KÜLVET**, lihavisekasvatuse, mahetootmine, Puutsa talu, Jõgevamaa (esitaja: Eesti Lihavisekasvatajate Selts, Maaelu Edendamise Sihtasutus).
- **MARGUS LEPP**, teravilja- ja rapsikasvatuse, piimakarjakasvatuse, AS Väandra, Pärnumaa (esitaja: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda).
- **TERJE MITEV**, õuna- ja marjakasvatuse, mahlade tootmine, OÜ Mahlametsa, Metsniku talu, Pärnumaa (esitaja: Maaheht).
- **MIRJAM PIKKMETS**, lambakasvatuse, kanakasvatuse, piima tootlemine, OÜ Mätiku Talumeierei, Aauduni talu, Pärnumaa (esitaja: Maaheht).
- **SIIM SOOÄÄR**, Eesti maakarja kasvatuse, piima tootlemine talumeiereis, OÜ Saare Maakari, Uustla talu, Saaremaa (esitaja: Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus).

Konkursi „AASTA PÖLLUMEEES 2023“ peatoetaja on **SELVER**